

Or

10. i) Discuss the incident of the exchange of carts in the Mṛcchakatikam. 8+6=14
- ii) Discuss briefly the story narrated in the 8th Act of Mṛcchakatikam.

PG (CBCS) EVEN SEMESTER EXAMINATION, 2023**SANSKRIT**
4th Semester

COURSE NO. SANCC – 403

Kavya Literature (Poetry, Prose and Drama)Full Marks : 70
Pass Marks : 28

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

(Answer any five questions taking one from each unit)

Unit – I

1. (a) i) 'शिशुपालवधम्' इति महाकाव्ये प्रथमे सर्गे वर्णितम् श्रीकृष्णस्वरूपं समुपवर्णयताम्। 10+2+2=14
- ii) 'श्रेयसि केन तृप्यते' – कं प्रति केन उक्तम्
- iii) शिशुपालवधमहाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति। अस्य महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य नाम किमस्ति ?
2. सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् - 7+7=14
- i) सितं सितिम्ना सुतरां मुनेर्वपु –
-र्विसारिभिः सौधविवाभ लभ्ययन्।
द्विजावलिब्याजनिशाकरांशुभिः
शुचिस्मितां वाचमवोचदच्युतः ।।
- ii) युगान्तकालप्रति संहतात्मनो जगन्ति यस्यां सविकाशमासत।

तनौ ममुस्तत्र न कैटभद्विष-
स्तपोधनाभ्यागम सम्भवा मुदः ।।

Unit – II

3. i) राजधानीं प्रति प्रत्यावर्तनमानस्य हर्षवर्धनस्य वर्णनं प्रदीयताम् ।
10+4=14
- ii) व्याख्यायताम् –
लोके हि लोहेभ्यः कठिनतराखलु
स्नेहमयाः वन्धनपाशः ।
4. सप्रसङ्गं व्याख्या क्रियताम् -
- i) नियतिर्विधाय पुंसां प्रथमं
सुखमुपरि दारुणं दुःखम् ।
कुत्वालोकं तरला तडिदिव
वज्रं निपातयति ।।
- ii) विहग कुरुदृढं मनः स्वयं
त्यज शुचमास्व विवेकवर्त्मनि ।
सह कमलसरोजिनीप्रिया
श्रयति सुमेरुशिरौ विरोचनः ।।

Unit – III

5. (a) i) Delineate a pen-picture of the character of
Cārudatta. 10+4=14
- ii) Write a short note on the author of
Mṛcchakatikam.
- (b) iii) Evaluate Mṛcchakatikam as a prakaraṇa.
10+4=14

- iv) Write short note on the significance of the title
of Mṛcchakatikam.

Unit – IV

6. (a) i) Discuss the evils of poverty as revealed by
cārudatta in the Act-I of Mṛcchakatikam. 8+6=14
- ii) Explain in Sanskrit with reference to the
context:
एतत्तु मां दहति यत् गृहमस्मदीयं
क्षीणार्थमित्यतिथयः परिवर्जयन्ति ।
संशुष्कसान्द्रमदलेखमिव भ्रमन्तः
कालात्यये मधुकराः करिणः कपोलम् ।।
7. a) i) Write a detailed noted on the 'cauryavidyā' of
sarvilaka as found in Mṛcchakatika, Act.III
8+6=14
- (ii) Explain with reference to the context:
उत्कण्ठितस्य हृदयानुगुणा वयस्या
सङ्केतके चिरयति प्रवरो विनोदः ।
संस्थापना प्रियतमा विरहातुराणां
रक्तस्य रागपरिवृद्धकरः प्रमोदः ।।

Unit – V

9. i) Give a detailed account of the court scene of the
play Mṛcchakatikam. 8+6=14
- ii) Explain in Sanskrit :
यथैव पुष्पं प्रथमे विकाशे समेत्य पातुं मधुपाः पतन्ति ।
एवं मनुष्यस्य विपत्तिकाले छिद्रेष्वनर्था बहुलीभवन्ति ।।